

Høringsuttalelse

Innføring av tidsfrister for plikt til universell utforming av IKT i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov

1. Kort informasjon om høringsinstans	1
2. Universell tilpasning av informasjon.....	2
3. Differensiering av brukergrupper.....	2
4. Kommentarer til spørsmål i høringsnotatet	3
5. Oppsummering	4

1. Kort informasjon om høringsinstans

Høringinstans:

VoiceASP AS - www.voiceasp.no
CSS Mailboks 22
Middelthunsgt. 25
0368 Oslo

VoiceASP AS¹ ble etablert høsten 2004 med målsetting å bli en aktiv og ledende aktør innen talebaserte løsninger i Norge med fokus på intuitive og brukervennlige løsninger for blinde og andre med lesevansker. Daglig leder, Stein Stølen, har bakgrunn fra IBM (24 år) og teknisk leder, Endre Djønne, har sin bakgrunn fra NST² miljøet på Voss. I Norge samarbeider VoiceASP med forskningsmiljøet i NTNU samt Norges blindeforbund. Bl.a har VoiceASP sammen med NTNU og støttet av Norges forskningsråd utviklet et eget uttaleleksikon for offentlig sektor for den talesyntese som benyttes i de aktuelle løsninger.

Utenom Norge samarbeider VoiceASP med ledende aktører som Nuance Communications, Inc og AcapelaGroup i Sverige. VoiceASP har også et utviklingssamarbeide med eFaktum (www.efaktum.dk) i Danmark som utvikler og drifter talebaserte løsninger for det danske markedet samt InfoLet AB i Sverige (www.infolet.se) med tilsvarende profil.

VoiceASP har utviklet følgende talebaserte løsninger:

- Telefonavisa for Norges blindeforbund [800 58 600]
- Taleportalen norge.no [800 30 301]

¹ VoiceASP AS
Org.no: 987391049
www.voiceasp.no
telefon: 815 68 366

² Nordisk Språkteknologi

- Medisintelefonen for Felleskatalogen AS [800 35 550]
- Taleportal for Hole kommune [32 11 16 02]

VoiceASP har utviklet leseWEB 2.0, opplesing av Internett sider, som i dag benyttes av ca. 50 kommuner og fylkeskommuner. I tillegg bruker en del aviser leseWEB. VoiceASP har også enerett i Norge til lesePILOT, en løsning som installeres på hver enkelt PC. VoiceASP har også lansert *Voice_feedcaster*, podcasing av rss-feeds. Her vil det også være mulighet for å lytte til rss-feeds via telefon.

På tre driftsår har VoiceASP etablert seg som en ledende aktør i Norge med driftssikre og brukervennlige løsninger.

I dette høringsnotatet vil VoiceASP fokusere på de problemområder som er knyttet til personer med nedsatt syn, dyslektikere, aldersrelaterte vansker og andre med lesevansker. Dette fordi det er her vi har vår erfaring og kompetanse.

2. Universell tilpasning av informasjon

Selve uttrykket 'Universell utforming' er i utgangspunktet noe uklart, da en kan få inntrykk av at det kun omhandler 'utforming' av skjermesider. *Universell tilpasning av informasjon* er etter vår mening et mer omfattende og dekkende uttrykk. Informasjon må tilpasses den enkelte brukergruppe slik at han/hun kan benytte den informasjonskanal som er best passende. Dette kan være å lese fra skjerm, lesing fra skjerm kombinert med opplesing av tekst med syntetisk tale eller opplesing av informasjon via telefon og syntetisk tale.

3. Differensiering av brukergrupper

Det er i dag ca. 130.000 som regnes som synshemmede men kun ca. 1.000 som er helt blinde i Norge³. I tillegg finnes et en stor gruppe dyslektikere⁴ og andre med lesevansker. En OECD rapport (ALL) viser at ca. 30% av befolkningen har lesevansker. I tillegg har en det faktum at ikke alle benytter Internett av ulike grunner. Ulike undersøkelser viser at dette utgjør 20-30% av befolkningen. At offentlig informasjon kun er tilpasset de som er 'normalt' seende og lesesterke, er et stort demokratisk problem som mange har pekt på. Det er derfor nødvendig med den type initiativ som her er tatt.

Etter vår mening er det viktig at begrepet *universell utforming* gjelder alle grupper. Det vil derfor være ulike løsninger som må på plass og som vil komplimentere hverandre. Et godt eksempel på et tilbud som i dag har *universell utforming*, er Internett løsningen til Felleskatalogen AS – pasientutgaven - <http://www.felleskatalogen.no/pasientutgave/index-thin.vm>. Her kan de med lesevansker, svaksynte etc. få lest opp innholdet av pakningsvedleggene direkte på skjermen, og de som er blinde eller ikke har adgang til PC, kan få pakningsvedleggene lest opp via telefon.

Oppsummering ulike løsningsalternativer::

³ Kilde: Norges blindeforbund
⁴ 2-5% av befolkningen

- Blinde (< 1.000) : Disse vil i stor utstrekning ha leselist og egen talesyntese på PC. Viktigst for denne gruppen er at WAI⁵ følges, det gjør navigering enklere.
- Svaksynte (ca. 130.000): Her vil opplesing av tekst være til stor nytte (leseWEB 2.0). Mange sterkt svaksynte har også leselist og egen talesyntese på PC.
- Andre med lesevansker: (ca. 800.000) : Opplesing av tekst (leseWEB 2.0 ref. www.kristiansand.kommune.no, www.drammen.kommune.no)
- Personer som blir blind i høy alder eller som ikke har adgang til PC: Opplesing av rss-feeds via telefon (Ref. Medisintelefonen 800 35 550 og Taleportalen norge.no 800 30 301)

4. Kommentarer til spørsmål i høringsnotatet

- **4. Definisjon av IKT**
 - Ingen kommentarer til definisjonen
- **5. Lovforankring av tidsfrister**
 - Ingen kommentarer til dette
- **6. Virkeområde for plikten**
 - Bør omfatte all IKT rettet mot allmenheten. Dette fordi aktuelle løsninger også er enkle og rimelige å implementere.
- **7. Tidsfrister og utarbeidelse av standarder/retningslinjer**
 - Fristen for 'neste løsningsversjon' 1. januar 2011 synes for lang. Dette fordi aktuelle løsninger er tilgjengelig i dag og enkelt kan implementeres med relativt lave kostnader. Forslag til ny frist: 1. januar 2009.
 - Fristen for eksisterende IKT 1. januar 2021 synes for lang. Gode løsninger for forbedringer av tilgjengelighet er tilgjengelig nå uten at eksisterende IKT må endres vesentlig. Vi tenker spesielt på opplesing av nettsider (eksempel: leseWEB 2.0) samt tilgjengelighet av informasjon fra rss_feeds via telefon (eksempel: Voice_feedcaster). Forslag til ny frist: 1. januar 2011.
- **8.2 Håndheving av lovpålegget**
 - Viktig at en ikke lager altfor rigide retningslinjer. Den plassering som er foreslått under norge.no høres fornuftig ut.
- **8.3. Tilsynsmyndighetenes reaksjon på brudd**
 - Vi mener at motivasjonen må ligge i at informasjon gjøres tilgjengelig og at den enkelte instans måles på dette av tilsynsmyndighetene. Tvangsmulkt etc. bør en unngå.
- **8.4 Dispensasjon**
 - Vi kan ikke se at det skal være nødvendig å innføre dispensasjonsadgang.
- **8.5 Informasjon og veiledning**
 - Ingen kommentarer til dette.
- **8.6 Domstolenes overprøvningsadgang**
 - Ingen kommentarer til dette
- **10. Økonomiske og administrative konsekvenser**

⁵ Web Accessibility Initiative

- I avsnitt 10 er det angitt en del priser fra VoiceASP på tilknytningsavgift samt månedlig serviceavgift. En del av tallene er misvisende og vi angir her gjeldene priser for opplesing av hjemmesider (leseWEB 2.0)

Kommunestørrelse	Tilknytningsavgift (engangskostnad) NOK ⁶	Månedlig serviceavgift /drift NOK	Årlig driftsutgift NOK ⁷ [påfølgende driftsår]
Liten	5.000	300	3.600
Middels	10.000	750	10.000
Stor ⁸	18.000	1.200	14.400
Fylkeskommune	18.000	1.000	12.000

Tabellen viser at årsutgiftene er mindre enn det som er nevnt i høringsnotatet.

Når det gjelder opplesing av rss_feeds via telefon, vil prisene ligge stort sett i samme intervall.

5. Oppsummering

Innføring av tidsfrister for plikt til universell utforming av IKT i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov er et nødvendig tiltak. Tiltak for å bryte ned digitale skillelinjer må ønskes velkommen. Det er viktig at ikke tidsfrister settes så langt ut i tid at det blir en sovepute istedenfor et incitament til rask handling. Det er også viktig at standardverk og regler ikke blir så rigide at de blir vanskelige å følge i praksis. Teknologien endrer seg raskt og det er viktig å bruke den til enhver tid tilgjengelige teknologi med fokus på kvalitet og brukervennlighet. Den brukergruppen som skal hjelpes er en sårbar gruppe som har krav på gode løsninger, dette gjelder spesielt kvaliteten på talesynteser.

Det bør fokuseres på plattformuavhengige løsninger som i størst mulig grad bygger på åpne standarder. Det norske miljøet for taleteknologi er lite, og en bør i den grad norske løsninger er fullt ut konkurransedyktige eller bedre enn utenlandske løsninger, benytte disse for å styrke miljøet.

Oslo 26. september 2007

Stein Stølen
Daglig leder VoiceASP AS

VoiceASP AS - www.voiceasp.no
CSS Mailboks 22
Middelthunsgt. 25
0368 Oslo

Telefon: 800 68 366

⁶ I tillegg vil det påløpe 2-5 konsulenttimer for lokal installasjon/tilpasning

⁷ Det vil ikke påløpe andre årlige driftsutgifter

⁸ For de 4 største byene er det noe høyere beløp